

భోజనంచేసి తట్టుకుర్చిల కూర్చుండి సిగరెట్లు ముట్టించాడు నారాయణరావు.... బయట ఎండ మాడిపోతోంది... ఎదురుంగ ఎడ్ల కొట్లంమీద వెంగుకూరుపెంకలు మండుతున్నాయి... ఇల్లు ఎల్లిపోయిన దాని తీర్గన్నది. కలాపి జల్లినోడులేడు. ఊడ్చె బోల్లులేరు.... సిగరెట్లు పొగలాగే మనుసులో ఎన్నో ఆలోచనలు సుదులు తిరుగు తున్నాయి.

“దండాలు దొరవారు” అన్నమాట వినిపించింది....ఈ మాట వినక సానొద్దు లాయె-సిగరెట్లు పొగల మధ్యనుంచే కండ్లు చిన్నచిన్న కనుబొమ్మలు ముడిచి అరుగు కిందికి చూసిండు.

ఇద్దరు మనుషులు చేతులు జోడించి నిలుచున్నారు. ఇద్దరూ ఒకనిది అమ్మోరు మొఖం —ఎర్రగా బక్కగా ఉన్నాడు. పేడిమూతి- నెత్తికి గంపంత రుమాలు జుట్టున్నది-. ఇబ్బకు వీణ వేలాడుతోంది. రెండవవాడు పొట్టిగా నల్లగా కుదిమట్రంగా ఉన్నాడు. నల్లటి ముఖంమీద మీసాలున్నాయి. నడ్డిముక్కు ఇద్దరికీ తిరుమని గౌర నామాలున్నాయి పెడకాయకు విబూది ఏలుతోటి రాసున్నది....నల్లవాని ఇబ్బకు బుర్ర వేలాడుతోంది.

“బుడుగు జంగ మొల్లముండి- నా పేరు ఈరయ్య-మావోని పేరు దమ్మడు” అన్నాడు ఎర్రటి పొడుగోడు....

“ఒహో గంగని మనమలా ?” అన్నాడు గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ....

“ఓ దొరా!” అన్నాడు దమ్మయ్య....

“ఏం పనిమీదొచ్చినట్టు ?” నారాయణరావు అపెటో చూస్తూ-

“బుడుగు జంగపోల్లకు పనులేముంటయి-తమరి పేరుమీద కథ చెప్పకం....”

వీరయ్య.

“కథలా! జా-నాట కొడాడాటాడంగ మద్దెలగాన్ని తేలు కుట్టినట్టు గిప్పడు కతలేందిర్ర- నేను సెక్కర్లున్న....”

“గట్లన కుండ్లి-రెండేండ్ల కింద తమరు పెద్దొర్నాని దినాలకు లేగ నిచ్చిండ్లు.

అన్నదానం వస్త్రదానం చేసిండ్లు- మీ అసూబోల్లుగట్లంటే మేం ఏదబోవాలె ?”

“నను విసిగించకుండ్లి కతలు గితలు జాస్తనయి” అన్నాడు.

అన్నదమ్ముల్లిదరు ఒకల మొఖాలొకరు చూసుకున్నారు.

ఏదో యాదికొచ్చి ఇంటకు లేచిపోయాడు. లోపల పందిరి మంచంమీద చిన దొర్నాని కృష్ణవేణి బోర్లాపడుకొని ఏదో పుస్తకం చదువుకుంటోంది....

“ఇగో గపుస్తకాలు చదువొద్దనే నేను చెప్పేది....” చిర చిరి లాడాడు.

కృష్ణవేణి అయిష్టంగానే లేచి నిలుచుండి పైట నర్దుకున్నది.

కృష్ణవేణి లేచిన పందిరి మంచంలో నారాయణరావు పండుకున్నాడు.

కృష్ణవేణికి తను చదువుకున్న రోజులు గుర్తొచ్చినయ్. నారాయణరావు అన్న కొడుకుతో తన పెండ్లి-ఆ తరువాత కాంతారావు చంపబడడం-నారాయణరావు తనను తెచ్చుకోవడం-ఇక్కడ ఉంచుకున్నదన్న పేరు....నారాయణరావుకు మాత్రం రైతులు-సంఘాలు గుర్తొచ్చినయ్.

“ఎట్లుండె బతుకు?యేటా అయ్యగార్లను విలిపిచ్చిహరికథలు చెప్పిచ్చెటోడు... సిందోల్లతోని భాగోతాలాడిచ్చెటోడు- గోత్రాలోల్లతోని నాటకాలేపిచ్చెటోడు- మాట్లోల్ల తోని పాండవుల కత చెప్పిచ్చెటోడు....వీర ముష్టినితోని బమ్మం గారి చెరిత్ర చెప్పిచ్చెటోడు మూడేండ్లాయె-ఆటలేదు పాటలేదు. ఏడ మొసదీసుకొనిచ్చిండ్లు- ఏమంట భూలచ్చిమికాడ వాళ్లచ్చి మీటింగు బెట్టిండ్లో - అప్పటినుంచి పాటలు ఆటలన్నీ ఆళ్లయేఅయినయ్....ఇదివరకు తను ఆడిచ్చెటోడు....” ఇట్లా సాగు తున్నాయి.

“ఈ పాడుబడ్డ ఇంట నేనుండలేను....” నాలెమాపులు చూస్తూ కృష్ణవేణి చెప్పింది....

బంగుళ గట్టియ్యి మంటవ్-నీదేంబోతంది....ఇప్పటికే ఆలం....కొడుకులు” నారాయణరావు.

బుడుగు ఇంగాలిదరు ఇంటి ముంగట కొట్టంలకూసున్నారు.....

“గోడలు గూలిపోతన్నయి. పై నలన్ని ఏంజేసిందో గోడలన్న కట్టిచ్చుకుంట లేడు..” వీరయ్య.

అబ్బో వీడా! ఉసికెల పాపెరగాడు-మొన్న యాభయెకరాలు కొన్నడంట కొత్త పెళ్లెల కరంటు మోటర్ల పైరవిమీన్నే ఎయిలు సంపాదించుంటడు. అడివి కట్టె సరేసరి-పంచాతుల దండుగులు ఇందయినయ్యగని లాపోతెనా!" దమ్మయ్య.

"మెల్లెగ మెల్లెగరా?"

"బాగని ఈడగూడ ఆఖరెత్తు పారెట్టులేదు."

"ఇంతే సంగతులు-గాన దండములు-బుర్రలు బలిగేసుడే-రైతులు మన కతలినేటటులేదు-సంఘపోల్ల పాటలుదప్ప-మనకా ఆ పాటలు పాడరాదు-దొరలుకతలు వెప్పియ్యరు...."

"నేనంట - ఎందుకు నెప్పరాదు?...."

"ఏమంట పెప్పతివరా? మనకేమెరికని,"

"ఏంది ఎరుకలేంది. నెల్లాల్లాయె తిరుగబట్టి-ఏవూళ్లె జూసిన అద్దం తీర్గ గన్నడనే ఉన్నది...."

"ఏందిర గన్నడేది? సాలుసాలు పోలిపోల్లచ్చి హత్ కడిలేసి పట్టుక పోతే దెలుత్తది....సాలుసాలు."

"పోతేపోతం-మన కతలినేదోల్లు-మనకు ఇన్నేండ్లు రూడుబెట్టి సాదుకచ్చి నోట్లో నెక్కర్లుంటె మనం....తినేది మొగనిసొమ్ము పాడేది బాలనాగమ్మ పాట-నామంచి గాదన్న..."

"నాలికెండుక పోతంది....గిన్నన్నినీల్లన్నబోసేదిక్కులేదుగదా! ఊరుకగ్గిదల్ల.."

"ఈన్నేమొ ఊరు బహిష్కరించింది. ఈని పనులన్నీ బందు-కాంతారావును అన్నకొడుకనే గురుత్తంలేకుంట సంపించ్చిండు గాడ్డి కొడుకు - ఆమెను బయటకి రానియ్యడు. .... పోదాంసా...."

"ఆగురా ! మల్లత్తడేమొ ఆఖరి పారడుగుదాం."

"అడిగినా-ఇగో నేను మరింకే కత జెప్ప...."దమ్మయ్య తెగేసి చెప్పిండు....

"పోనీ నువ్వనే కథ చెప్పదామనుకో - ఏమంట చెప్పతవు ? 50 ఎట్ల చెప్ప తవు? కొనేడ మొదలేడ?"

“కొనేంది మొదలేంది. ఖిలావనకర్తల సూళ్ళేదా? దేవయ్య కథ చెప్పదాం - బలుగురు కొండయ్య - ఏడుగురు మరాఠీలది - బాలవద్దిరాజుది - పసుల బాలరాజుది. కథలుచెప్పంగ - గిది చెప్పడు సుతారమా?”

“కథలు నెప్పిచ్చేది దొరలు - నువ్వు నెప్పేది దేవయ్య కథంటే చెప్పుడ బీకుతరు. అచ్చే పై సలట్టిడిసి పెట్టి - నీ మాటంటే జేలుకాన తయారు”

“జనాలకు నచ్చుతే కడుపుల బెట్టుకుంటరు. మొదటి నుంచి నీ కథలిన్న దెవలు ?”

ఇంతలోకే నారాయణరావు బయటకొచ్చిండు.

“ఇంక బోలేదుర ?”

“ఏడికి బోతముండ్లి ? తిరిగి తిరిగి యాస్టకొచ్చింది. మా కథలు ఇనే నాకుదే దొరుగుతలేదు.... పెద్ద లోకులేమో ?....”

“సరే గాడ్డి కొడుకులకు గనుండి బెరిగింది బంచత్ - మీకేమేమి కథలొస్త యిరా ?”

వీరయ్య ముందుకు జరిగి - “బాలనాగమ్మ, బిప్పిలికథ, బలుగురు కొండయ్య కథ, ఏడుగురు మరాఠీల కథ, పసులబాలరాజు కథ.” ఇట్లా చెప్పకొచ్చిండు.

చిన్నోడు అందుకని “దేవయ్య కథ-” అందిచ్చాడు.

“సరేగాకథలన్నీ ఇన్న కథలే - మీవోడు చెప్పిందేదో కొత్తగున్నది....వారీ మీరెప్పుడన్న సంగబోల్ల పాటలిన్నరా ? అగో వాటికన్న ఘాలు గుండాలె ఇన్నరా?”

“పెద్దోడు ఏదో చెప్పవోయిండు....చిన్నోడు అడ్డొచ్చి “తమరు వింటరుగదా ? ఇంకేడ జెప్పలే - మీతోనే మొదలు....”

“సరె సరె - నేనే పరెషాన్లున్న - సూసిండ్లు గద - మందనుకుంటరు దొరకేందని - నా యిల్లు - కొట్టాలు సూస్తిరి గదా ! ముప్పయి రూపాయలిస్త”

“ఇద్దరం నాత్రంత జెప్పాలెగాడుండ్లి....”

“మీ యిష్టమురా ? అలిమా బలిమా ? చెప్పతే మూడు పానాదులు కాడ....”

“కాసిన్ని మంచినిళ్ళు దొరా” చిన్నోడు.

“దొర్నాని నిదుర పోతంది.”

అన్నదమ్ము లిద్దరు బయటకు నడిచిండ్లు.

“వారీ దమ్ము. నీకేమన్న పుర్రెల పురుగు మెసులు తందారా” పీరయ్య.

“లాపోతేంది. నెల రోజుల నుంచి తిరుగుతున్నం - ఎప్పుడన్న ఇసారం జేసినవా ? జనం మన కతలెందుకు చెప్పిత్త లేరో ? నెల నుంచి తిరుగుతున్నవ్ ఊరూరికి - ఇగో గాలికి ఆకు నేనూగనంపె కలువది. అన్నింటితోపాటు తానూ ఊగాలె....” దమ్మయ్య....

“సావచ్చిందిరా ?” అన్నడు అన్న. అట్లా అన్నాడే కాని మనుసులో దేవయ్య కథ మెదులుతోంది.... రాగం పోపెత్తుతోంది.

ఇద్దరు బయటకు రాగానే పిల్లలు చుట్టు ముట్టారు.

దమ్మయ్య వాళ్ళతో కులాసాగా నవ్వుతున్నాడు....

అట్లా రాగ రాగానే కరంటు హెల్పర్ గుర్తుపట్టి -

“ఏమోయి బుడుగు జంగాలు జబ్బలు జారేసుకొని తిరుగుతండ్లు” అన్నాడు.

“ఏంజెయ్యమంటరు ? మమ్ముల కానినోదెవడు లేడు గదా !”

“మందేమొ కేసులు గీసులని తిరుగుతుంపె మీరేమో పసుల బాలరాజు కథలు చెప్పితిరి. ఆడోల్లు మొగోల్లు దెబ్బలుదింటాంపే మాయల పక్కిరోడంటిరి ....” అన్నాడు.....

“నాలెకెండుకపోతంది కాసిన్ని నీళ్ళు బొయ్యరా” పెద్దోడు.

ఇద్దరిని తనింటికి తీసుకపోయాడు. బుర్ర, పీజ ప్రక్కకు బెట్టి గోడ నీడన కూర్చున్నారు....

నీల్లు దాగిండ్లు-దమ్మయ్య కథ చెప్పతున్నట్లు చెప్పిండు. రాజయ్య దమ్మయ్య మాటలో పడిపోయారు.

పీరయ్య గోడపక్క కొరిగిండు-కండ్లు మూసుకున్నాడు. వనపర్తిలో తను మాదిగి సాయిలు ఇంటికి పెండ్లి గురువుగ పోవడం-దేవయ్యను చూడడం - ఆ మాటలు,....ఆ తరువాత సాయంత్రం పోలీసులు రావడం....కొట్టుకోట్లు మొత్తుకోట్లు

అమీన్ పిస్తోలు కాల్యడం - దేవయ్య నెత్తురుమడుగులో పడి పోవటం-శవాన్ని తీసుక పోవడం - మాదుగులు కంటికే ధార మింటికే ధారగా ఏడ్వడం - మరునాడు రాణాపురంలో ఇసుక జల్లువే రాలని జనం-ఎన్నివేలో-శవాన్నెత్తుకుని ఊరేగింపు-ఊరేగింపుల అరుపులు-శవాన్ని ఆఖరిసారిగా చూడడంకోసం వచ్చిన జనం ఏడుపులు....అందులో పొట్టిగా ఉన్న పిర్రల గట్టయ్య లేచి “ఎందు కేడుత్తరా? ఇదేమన్నకొత్తా....కాదు-కాదురోరే కాదు-ముమ్మాటికికాదు....నాకెన్నెండ్లు....నాకండ ముంగట సానామంది సానాతీర్ల సావంగ సూసిన-కనిగీసాపు గసొంటి సావుగాదు-ఎద్దు బతుకుతది-ఈగ బతుకుతది. పిల్లల గంటది. కని పందోలె పదేండ్లు బతికేంట్లాగ్గెం.... నందోలె నాలిగేండ్లు బతుకు....మా అల్లుడు రాయరామడెందుకు నచ్చిండు-మాదిగో ల్లను కుప్పేసినందుకు. గిది ఇప్పటి మాటకాదు-వీరడెందుకు నచ్చిండు - భూమెట్ల గుంజు కున్నవన్నందుకు-ఎగులానపురంల జంజెర్ల రాయమల్లడెట్ల నచ్చిండు-తను నీ మోసి పెంచిన అడివిల మోపెడు పుల్లలేరుకున్నందుకు? కనుక నేను బతుకతనని నిలబడితె సంపుతరు. బాంచెనంబె-ఆని సేవలు సేత్తే నిన్నేమనరు. కని అట్ల నీనెత్తురు తాగుతరు.... నీ మాంసం తింటరు. అట్లాస త్తవు....ఇంకో సంగతున్నది-ఆడెవడో అమ్మగారు మీనున్నదని సెయ్యిగురుకు బెట్టుకచ్చి ఏమన్నడు-గీ సర్కారుమీది-మీకు భూములిప్పితం జాగలిప్పిత్తం-నాలంజెపియి ఇప్పిత్తమన్నారు-పరంపోగులు దున్ను కొమ్మన్న దేవన్నను తుపాకినేసి సంపిండ్లు-దున్నెటోనికి భూమిగావాలన్నోన్ని సంపిండ్లు....”

“ఓ దేవన్నో-నాదేవన్న-చుమ్ముల నట్లనడిమిల ఇడిసిపోతివా దేవన్న-నీకు గటుకండి పెడుత రావుదేవన్న-నా పెద్దకొడుకు వనుకున్నగాదు దేవన్న-ముదుగాటి బుక్కనీకు వెట్టిన గాదు దేవన్న-ఓ దేవన్న” ఒక త్రీరాగం తీసుకుంట ఏడుస్తోంది....

“నయిసె-నయిసు-ఏడు తె అత్తడా? ఆరు తే అత్తడా?” గట్టయ్య.

“నీకెరుక లేదుర గట్టు నాయనా? మన బతుకు తెల్లారి పోయిందిర గట్టునాయనా? ఆళ్ల సేతులకు జెట్టలు నరుప్పలు బుట్టగదురో దేవుడా? ఆళ్ల కాడుగాల గదురో దేవుడా! ఆని నాము నరుక గదురో దేవుడా? ఓ అయ్యలాలా మీరంత నాదేవన్నను సూసిండ్లు గదరా నాదేవుడా? ఆని తలపండు దెచ్చి త్తననుండ్లిరా అయ్యలాలా....” బొచ్చె నరుసు కుంట కనిపిచ్చిన వాళ్ళ మీదల్లా పడి ఏడుస్తోంది....

వీరయ్య ముఖం కమిలిపోయింది. గోడనీడ జారిపోయింది. చుట్టూ చూసిండు ఎవరులేరు....దమ్మయ్య, రాజయ్య కలసి ఎవో పోయారు.... మోకాళ్ల మీద తల పెట్టుకొని కూర్చున్నాడు.

“పిస్సోల్లారా! మాలసిమి పెరిమిటి నచ్చిండు-ఆగిందా? ఆగలేదు .... ఒరే-జాగర్త గినుండ్లి....ఇంటికి పెద్దోదే-మన ఊళ్లల్ల పెద్దోదే కాదన-కని ఇంటి పెద్దోడు నత్తె ఎవసాయ మాగుద్దారా? దున్నాలే దోకాలె పంట బెట్టాలే-గిదిగంతే....”

ఇంటికి పెద్ద ఒరిగి పోయెనని

ఏడిసి ఫలమేమి-

అయ్యో ఏడిసి ఫలమేమి-తందానో-తానె తందానా, వీరయ్య గొంతులో నుండి రాగం బయటకు వెళ్లింది.

పడమటిదిక్కు సూర్యుడు కుంకాడు ....నజ్జిలురొద చేస్తున్నాయి.

★ ★ ★

నెల సంతల మీది కచ్చింది. సాకల్లి ఊరు దిరిగి పోయింది. మూడు సానాడుల కాడ సుంకరోల్లిద్దరు తెచ్చేసిన తక్కు బల్లమీద వీరయ్య దమ్మయ్య కూడున్నారు.

దమ్మయ్య “తవతవ” బుర్రగొట్టిండు. వీరయ్య వీణమీటిండు. ఎడమ చేతి పెద్దనేలు గజ్జెలూగినయ్....

ఆటలాడే పిల్లలు తొక్కినలాడిండ్లు-వీరయ్య గొంతెత్తిండు.

“అగజానన పద్మార్కం....” రాగం తీగలాగా సాగుతోంది. ఇల్లిల్లు దిగింది....

జనాలు ఒక్కొక్కరే నంచి బొంతలు తీతసాపలు బట్టుకొని మూడుసానాడుల కాడికి రాసాగిండ్లు-కాసేవటకి మూడు సానాడుల కాడ వీరయ్య, దమ్మయ్య సుట్టు జనం నిండిపోయిండ్లు.... ఆఖరున సుంకరోడు కుర్రీమోసుకొచ్చిండు. నారాయణ రావోచ్చి కూర్చున్నాడు.

జనంలో గుసగుసలు....

“ఒరే అన్నా! కుంట గులాపు-కాపులు, పెర్కలు, గొల్ల, సాకలి మంగలి నట్టండ వర్షాలు వచ్చినట్టే-ఇగకథ మొదలు బెట్టు....” దమ్మయ్య....

“వోరే అందరచ్చిండ్లంటవు-అక్కలాలా నెల్లెండ్లాలా-తల్లులాలా తండ్రులారా! మాకు ఏడికెడు బువ్వబెట్టి పాడుమన్నరు. పొద్దన్నమ్.... ఏంకథ చెప్పమంటవ్....?”

“ఎల్లికి మల్లి బుట్టందని మల్లికి ఎల్లిబుట్టందని నెప్పేటిదే నెప్పరాదు....”

“వారి! నేం జెప్పేకతలు అట్లుంటాయారా?”

“కోప్పడకు నేనంటలేను మందంటంట్లు—”

“ఊరికి దొరవారు దేవయ్యకత నెప్పమన్నడు.”

“నెప్పేదేదో నీవా నెప్పరాదు.” మందిలనుంచి....

వీరయ్య గొంతు నవరించుకున్నాడు. వీణమీటిండు-గజ్జెలూపిండు....

“అరె పెద్దపెల్లిలో ఉత్తరాదిన-

పేరెన్నిక గలవల్లె-నాయనా!”

ఇట్లా కథ మొదలయ్యింది. ఊరు ఎక్కడున్నదో-ఊరు ఎంత సుందరంగా ఉన్నదో చెప్పకొచ్చిండు. ఊళ్లె బతికే వినిధ వృత్తులవారి గురించి చెప్పకొచ్చిండు. అందులో రామయ్య, లక్ష్మమ్మ అనే దంపతులగురించి చెప్పకొచ్చిండు- వారిద్దరికీ పుట్టిన రెండవ కొడుకే దేవయ్య. దేవయ్య పసితనంలో ఆటలు-చెప్పకొచ్చాడు.

కథ సాగుతోంది. మధ్యమధ్యలో దమ్మయ్య పట్టకతలు చెప్పి జనాన్ని నవ్విస్తున్నాడు-రామయ్య రైతు-అతను ఖామికోసం పడే తిప్పలు-దేవయ్య పెద్ద చదువుల కోసం తాలూకాకు షోవడం-అక్కడ చదువు-

ఇది ఇట్లా ఉండంగ-జంజెర్ల రాయమల్లడనే మాదిగివాని జీవితం-అతనికికొడుకు పుడుతాడు-తలనడచలేదు-దగ్గరో ఉన్న అడివికి పోయి కట్టెలు తెచ్చి తాలూకాలో అమ్మి నూనె తెద్దామనుకుంటాడు. అడవిలోకి చొకి దొరొస్తాడు....రూడిచ్చి పురుషాల మీద తంతాడు.

“అరె-గిలగిల తన్నుక తన్నుక

పానం ఒదిలిండా....” అంటూ అతిహృదయ విదారకంగా వర్ణించాడు.... చొకిదారు అడివి కట్టె అమ్ముకొని జిల్లాల పెద్ద బంగుళ కట్టినట్టు చెప్పాడు....

అది తెలిసిన నదువుకునే పిల్లలు అన్యాయమన్నారు. సచ్చిన శవాన్ని పెట్టుకొని ఊరేగింపు తీశారు....అందులో దేవయ్య ఉన్నాడు....

అతరువాత దేవయ్య మీద కేసులు జెట్టడం-పోలీసులు కొట్టడం.... దేవయ్య బేల్ (జామీను) మీద విడుదల కావడం....

“అవుండేరా?” నారాయణరావు గర్జించాడు—దమ్మయ్య ఋద్రాగింది—వీరయ్య వీణ అగింది. రాగ మాగింది....

“మీరు పాడేసి గిదా! నీతల్లి—పోలీస్లోల పిలిపిచ్చి....” నారాయణరావు తిడుతున్నాడు....

నిశబ్దం—నారాయణరావు చెప్పలు తొడుక్కున్నాడు....సుంకరోడు కుప్పీ మలిసిండు....ఇద్దరు సుంకరోల్లు తక్కు బల్ల ఎత్తుతున్నారు....

అంతలోనే జనంలో కలకలం.... “ఈరయ్య, దమ్మయ్య ఆనకుండ్లి—చెప్పండి” అన్నారు....

ఎవరోపోయి పెద్ద బండి తెచ్చిపెట్టిండ్లు—

వీరయ్య, దమ్మయ్య బాడిమీదకూర్చున్నారు. మళ్ళీ రాగం సాగింది—

దేవయ్య నడుపు విడిచిపెట్టి నంభూలు బెట్టిండ్లు. దేవయ్య గురించి దమ్మయ్య పట్టకతలు చెప్పిండ్లు....

తెల్లారే సుక్కపొడిచేడాక కథ సాగింది. జనం ఏడ్చిండ్లు నవ్విండ్లు, పండ్లు గొరికిండ్లు, పిడికిల్లు బిగించిండ్లు—

కథయి పోయింది....

కరంటు హెల్పర్ రాజయ్య వీరయ్యను కౌగలించుకున్నాడు....

అప్పటి కప్పుడు తోచినంత జమచేసిండ్లు—యాభయి రూపాయలై నాయి ....

“బిచ్చా! మంది కతనెప్పండి—మీకు బువ్వ కరువుండది—” అన్నాడో మునలోడు....

నారాయణరావు పాడుబడిన ఇండ్లలో కాలుగాలినపిల్లోలె— నిప్పుకొక్కిన కోకోలె ఎగురుతూనే ఉన్నాడు....

సుంకరోల్లద్దరు మల్లి కథకాడికచ్చిన సంగతి నారాయణరావుకు తెలియదు.